

6. Петришин О.В. Правовий режим державної служби: питання загальної теорії: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01/ О.В. Петришин; Нац. Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. - Х., 1999. 36 с.

7. Тимошук В.П., Школик А.М. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. - К.: Конус-Ю, 2007.-735 с.

Петровська І.І.

доцент,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ПРАВОВІДНОСИН ПУБЛІЧНОГО КОНТРОЛЮ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Сучасний предмет адміністративно-правового регулювання можна розділити на різні групи, проте однією з основних будуть відносини публічного управління (поєднують державне управління та місцеве самоврядування). Вони характеризуються сукупністю елементів, які утворюють цілісну систему. Аналіз управлінських відносин показує, що за складом до них входять: керуючий суб'єкт (той, який управляє), і керований - той, який піддається управлінню, відчуває на собі дію (вплив) керуючої підсистеми. Загалом, до основних компонентів управлінської системи відносять: суб'єкта управління, об'єкт управління, управлінський вплив, наявність зворотних зв'язків [1]. Адміністративно-правова організація управління може визначатись як організаційна діяльність суб'єктів публічної влади щодо прогнозування та координації функціонування різних елементів цієї системи, обліку й контролю за наявними ресурсами, застосування моральних та матеріальних стимулів, заходів дисциплінарного й адміністративного впливу [2, с. 14]. При характеристиці методів публічного управління доцільно згадати контроль як елемент управлінської системи. Вплинути безпосередньо на стан справ шляхом активного втручання в діяльність підконтрольних суб'єктів дозволяє використання різних форм контролю [2, с. 176]. Контроль визначають як перевірку дотримання і виконання нормативно встановлених завдань, планів і рішень, тобто початок циклу, що присвячений оцінці процесу, який здійснюється. Такий підхід дозволяє наголосити, по-перше, на функціональному призначенні контролю, по-друге, на тому, що він виникає на певній стадії управлінського процесу,

по-третє, що контроль здійснюється усіма суб'єктами державного управління [3, с. 510]. Контроль - основний спосіб забезпечення законності й дисципліни в державному управлінні. Він є одним з найважливіших елементів публічного адміністрування [4, с. 158]. Контроль в публічно-управлінських системах має важливе значення і найбільше пов'язаний з 2 елементами системи управління: управлінським впливом (без нього не виходить застосувати і контрольні заходи суб'єктом управління та іншими суб'єктами ззовні управлінської системи, а точніше самі контрольні заходи без наявності управлінського впливу зі сторони контролюючого суб'єкта не будуть ефективними) та зворотними зв'язками (коли об'єкт управління може ініціювати зміни в управлінській системі, якщо при виконанні вказівки керуючого суб'єкта бачить неефективність чи неправомірність діяльності, ініціюватиме застосування інших форм і методів для досягнення поставленого завдання, в тому числі й за результатами самоконтролю). Також, на нашу думку, варто уточнити, що до підсистеми публічного контролю доцільно віднести контроль, який здійснюється у сфері публічного управління та суб'єктами публічного права. Правовідносин публічного контролю є різновидом адміністративно-правових відносин, а адміністративно- правові відносини - правовідносин.

Загальновідомою є структура правовідносин, де основними елементами виступають суб'єкти, об'єкт, зміст [5]. Суб'єкти правовідносин — це їх учасники, правоздатні та дієздатні суб'єкти суспільного життя, які є носіями юридичних прав та обов'язків. Об'єкти правовідносин - це те, з приводу чого виникають, існують і розвиваються самі правові відносини, виникають і реалізуються суб'єктивні юридичні права та обов'язки їх учасників. Іншими словами, об'єкт правовідношення вказує, на що вони спрямовані, на що впливають права та обов'язки його суб'єктів [6].

Правовідносини виникають між суб'єктами з приводу об'єкта та з урахуванням змісту правовідносин (прав та обов'язків суб'єктів). Правовідносини публічного контролю матимуть таку ж структуру, але їх елементи характеризуватимуться особливостями. Зупинимось на них детальніше:

1) Суб'єкти правовідносин публічного контролю. У відносинах публічного контролю, крім загальних ознак, що притаманні суб'єктам правовідносин, доцільно вказати, що обов'язково хоча б один (а можуть бути і всі) із суб'єктів публічного контролю є публічним - це основна їх ознака. При цьому ознака публічності розкривається з прив'язкою до

характеристики суб'єктів публічного права, якими є держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави та інші суб'єкти публічного права (ч. 2. ст. 2. Цивільного кодексу України). Держава виступає учасником відносин через органи державної влади (законодавчої, виконавчої, судової) та політичних посадовців, які проходять публічну службу та здійснюють публічне управління. За суб'єктним складом відносини публічного контролю поділяються на ті, які виникають: (1) між суб'єктами публічного права; (2) між суб'єктом публічного права та суб'єктом приватного права. Серед інших особливостей суб'єктів правовідносин публічного контролю є наявність адміністративно-правових статусів (наприклад - державного службовця, особи, яка перебуває на політичній посаді, реєстратора, контролера, інспектора в публічних суб'єктів тощо).

2) Об'єкт правовідносин публічного контролю - це те, що контролюється. У системі публічного управління об'єктами контрольних відносин є громадська безпека та правопорядок, дотримання режиму законності, народне господарство в цілому, його окремі галузі, регіони, об'єднання та підприємства, правозастосовна діяльність (її види), публічна фінансова діяльність (та її види, наприклад окремі фінансово- валютні потоки, бюджетні кошти, дотримання фінансової дисципліни). Всередині органу управління об'єктами контрольних відносин є всі без винятку організаційно-управлінські процеси, здійснення повноважень суб'єктами, виконання поставлених завдань, програм, відповідність здійснюваної діяльності законодавству України тощо. Контролюються технологічні процеси, якість продукції, що виготовляється, витрати сировини та матеріалів, інструменти, використання основних виробничих фондів, дані про продуктивність праці та заробітна плата, випуск продукції, постачання матеріалів і обладнання, реалізація продукції, відповідність санітарним та епідемічним нормам, державні закупівлі, публічні торги та ін.

3) Зміст правовідносин публічного контролю складають суб'єктивні права і обов'язки, повноваження суб'єктів публічного контролю. Матеріальний зміст правовідносин - це безпосередня поведінка (дія) його суб'єктів, пов'язана з реалізацією наявних в них прав і обов'язків, а юридичний зміст контрольних правовідносин - це закріплені правовими нормами права і обов'язки суб'єктів цих правовідносин.

Отже, структура правовідносин публічного контролю тісно пов'язана з публічно-управлінською діяльністю (публічним адмініструванням), яка вивчається адміністративним правом. Основними елементами

правовідносин публічного контролю є суб'єкти публічного контролю, його об'єкти та зміст, які набувають особливостей залежно від виду контролю та повноважень суб'єктів контрольної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
2. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, В.В. Богу-цький та ін. За заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та допов. Харків: Право, 2013. 656 с.
3. Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса / Ю.А. Тихомиров. М.: Издание г-на Тихомирова М.Ю., 1998. 798 с.
4. Адміністративне право: навч. пос. / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, В.В. Зуй та ін. / за заг. ред. Гарашука В.М. Харків: Право, 2017. 174 с.
5. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Переклад з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
6. Віхров О.П. Теорія держави і права: курс лекцій: навч. посіб. / Віхров О.П., Віхрова І.О.; Чернігів, нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. Чернігів: Десна Поліграф, 2015.303 с.

Право: історія, теорія, практика. Матеріали Міжнародної П 68 науково-практичної конференції (м. Харків, 22-23 лютого 2018 року). -Херсон : Видавництво «Молодий вчений», 2018. - 120 с.
ISBN 978-617-7640-05-8

У збірнику представлені матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції «Право: історія, теорія, практика». Розглядаються загальні питання історії та теорії держави та права, конституційного, муніципального права, цивільного, господарського, адміністративного права та процесу, фінансового, інформаційного, кримінального, кримінально-виконавчого права, криминології, а також питання кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи та інше.

Збірник призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться юридичною наукою, а також для широкого кола читачів.

УДК 340(063)